

nieuwsbrief

augustus 2023

ivn natuur
educatie
Assen

Agenda

zaterdag 19 augustus - Op zoek naar pantserjuffers en heidelibellen langs het Loonerdiep

Natuurorganisatie IVN-KNNV Assen organiseert zaterdag 19 augustus om 12 uur een libellenexcursie in de buurt van Assen. **Gerben ter Haar** neemt de deelnemers een paar uur mee in de wereld van libellen en juffers.

Natuurgids Gerben ter Haar: "Half augustus is de nazomer begonnen. Gierzwaluwen zijn vertrokken, zangvogels uitgebroed en op een warme dag knispert en tikt het van de sprinkhanen in het verder stille veld. Libellen vliegen nog wel overal; langs bosranden en boven weidegebieden en paden. In de nazomer zijn twee lastige groepen heel aanwezig: de meestal groene pantserjuffers en de heidelibellen, waarvan 4

soorten algemeen zijn in het gebied. We gaan met een klein groepje mensen op verschillende plekken langs het Loonerdiep op zoek. Het wordt geen leswandeling. De bedoeling is vooral goed te kijken, te zoeken, te observeren en je te verwonderen over deze vaak prachtige, kleine vliegkunstenaars. Hopelijk laat ook dit jaar de prachtige Blauwe glazenmaker zich weer even kort bewonderen. Zorg voor geschikte kleding en een verrekijker(tje) en uiteraard kan je een camera meenemen."

Datum: Zaterdag 19 augustus 2023

Locatie: Meanderdijk, Assen (bij het gemaal in het Deurzerdiep)

Tijdstip: 12:00 uur tot ongeveer 15:00 uur

Prijs: Gratis voor leden IVN-KNNV, € 5,- voor niet-leden

Aanmelden: activiteiten@ivnassen.nl (maximaal 10 deelnemers)

Verslag

Op stap met de plantenwerkgoep, afgelopen maand

Bezoek aan het Westersche Veld

Op 22 juni trok de plantengroep er op uit en bezocht het Westerscheveld tussen Eldersloo en Nooitgedacht. Het is een bosrijk gebied met heidevelden en vennen. Een floristisch boeiende plek was een ven nabij enkele grafheuvels. Naast de "usual suspects" als kleine zonnendauw, waternavel, geel-groene zegge, snavelzegge, enzovoorts zagen we ook een groot veld *Pontederia cordata* - de moerashyacint in het water. Dit is een verwilderde tuinplant, oorspronkelijke uit Amerika. Marien van Westen nam ook een aantal watermonsters om de sialgenpopulaties te onderzoeken. Uit zijn recente rapportage bleek dat dit ven met zuur water een verrassend hoog aantal soorten herbergt, waarvan sommige soorten vrij zeldzaam zijn. Uiteindelijk hebben we maar een deel van het veld kunnen bezoeken.

De zuidelijke heide gebieden hebben we vanwege de tijd moeten laten schieten.

Tichelhoes blijft verrassen

Op 10 juli hebben 3 leden van de plantenwerkgroep een kort bezoek gebracht aan het veld Tichelhoes bij het Balloërveld. Het hoofddoel bestond uit het karteren van de verspreiding van het draadgentiaantje. Het resultaat was opmerkelijk: die bleek bijna exact overeen te komen met de kartering van de verspreiding van de soort in 2021. Wel lijkt het zo dat de aantallen minder zijn omdat het gebied steeds minder "open" grond laat zien. Daarnaast hebben we nog naar de verspreiding van een aantal andere soorten in het gebied gekeken, zoals de pilvaren. Wat ons opgevallen is dat de sterzegge zicht uitbreidt over het gebied net als het echt duizendguldenkruid dat nu massaal voorkomt in de noordelijke en oostelijke gebieden van het veld. Tichelhoes blijft verbazen: waar in de afgelopen weken al vermeld werd dat soorten niet eerder gezien in het gebied (ronde zonnendauw, hoge cyperzegge) kwamen we nu weer een soort tegen die niet eerder op Tichelhoes waargenomen was: bosbies (*Scirpus sylvaticus*). Een andere soort die wie echter liever niet zien is de grote brandnetel: deze breidt zich uit langs de oever van inlaat van de afwateringssloot van het landbouwgebied ten westen van het veld.

Dick Vuijk

*Leden van de plantenwerkgroep
in het Westersche Veld*

*Bloeiwijze van de bosbies (Scirpus sylvaticus) -
Tichelhoes*

*Sterzegge (Carex echinata)
-Tichelhoes*

*Moerashyacint (Pontederia cordata) -
Westersche Veld*

Verslag Workshop Smartphonefotografie

Op 16 juli gaven Claudia de Boer en Frank Huisman een workshop smartphonefotografie in de Buurtschuur op Landgoed Valkenstijn. Met het maximum aantal deelnemers (20) werd er in de ochtend begonnen met een theorie-deel, waarbij zaken als compositie, focus en bewegingsonscherpte behandeld werden. Ook werden er hulpmiddelen getoond die helpen bij het maken van foto's met het apparaat wat bijna iedereen altijd bij zich heeft. Zo blijkt een selfiestick bijvoorbeeld ook heel handig voor mensen die niet goed kunnen bukken of onderwerpen die moeilijk bereikbaar zijn. Een hulplicht

komt weer erg van pas in het bos, bijvoorbeeld bij het fotograferen van (de onderkant) van paddenstoelen.

Na de lunch, die bij de prijs inbegrepen was, konden de deelnemers hun opgedane kennis op het landgoed in de praktijk brengen. Het weer zat hierbij zeker niet tegen.

Na het praktijkdeel gaf Henk Blouw een korte lezing over de rijke geschiedenis van het Landgoed, waarna de cursisten hun beste en minst geslaagde foto konden delen met de groep. Groepsgewijs werd er dan gezocht naar een mogelijke oplossing voor de minst geslaagde versie.

Het was een bijzonder geslaagde dag. Menig deelnemer gaf na de workshop aan dat ze met hun smartphone aan het eind van de dag al veel betere foto's konden maken, met bewijs!

Frank Huisman

- anders naar de natuur kijken leverde ook mooie resultaten op

Schijnaarbei, prachtig vastgelegd door één van de deelnemers -

Bijdrage van Luit Staghouwer

2023-07-12 Zwartsprietdikkopje

Regelmatig zie ik een dikkopje, maar welke zou het zijn? Er zijn vier soorten gele dikkopjes en ook de kommavliner lijkt redelijk veel op een dikkopje. Gelukkig kan het beeldherkenningssysteem die vraag beantwoorden. Dit bleek het zwartsprietdikkopje te zijn. Er zitten geen haakjes aan het uiteinde van de voelsprieten en de onderkant van de sprietknop is grotendeels zwart. Deze algemeen voorkomende vlinder vliegt in van eind juni tot eind augustus in één generatie.

2023-07-20 Donsvlinder-♂

Tijdens een wandeling bij Exloërkijl zagen we in het gras iets dat leek op een veertje. Toen ik dichterbij kwam vloog het 'veertje' op en bleek ik een paartje donsvlinder (*Euproctis similis*) in hun bezigheden te hebben gestoord. Gelukkig ging het mannetje direct weer in de lage begroeiing zitten en liet zich goed fotograferen. In ons land zijn 12 soorten donsvlinders geregistreerd. Ze zijn behaard waarbij de mannetjes sterk geveerde antennes hebben terwijl de antennes van de vrouwtjes draadvormig zijn of soms heel licht geveerd. De vliegperiode van deze nachtactieve nachtvlinder is van begin juni tot eind september in één generatie.

2023-07-17 Streepkokerbeertje

Onderweg van Balloo naar Loon, over het zandpad langs hunebed D16, zag ik deze voor mij nieuwe vlinder. Het is het streepkokerbeertje, een zeer algemene nachtactieve nachtvlinder. De vlinder heeft een oranjegele kraag en een scherp afgetekende, oranjegele streep langs de voorrand van de grijze voorvleugel. Deze streep is over de hele lengte van de vleugel even breed en wordt niet smaller in de richting van de vleugelpunt, vandaar de naam streepkokerbeertje. De vlinder rust met de vleugels (als een kokertje) om het lichaam gevouwen. Vliegtijd: half juni-eind september.

2023-07-20 Kleine vuurvlinder

Een zeer algemene, maar steeds weer leuke vlinder om te zien is de kleine vuurvlinder. Het is een algemene standvlinder die verspreid over het hele land voorkomt. De zeer eenvoudig getekende onderkant van de achtervleugel is het meest onderscheidend kenmerk ten opzichte van de andere vuurvlinder-soorten. De vlinder vliegt van eind april tot half juni, van eind juni tot begin oktober en van begin september tot eind oktober in drie generaties. De derde generatie varieert van jaar tot jaar sterk in omvang. De kleine vuurvlinder leeft in vrij open en meestal droge gebieden.

2023-07-21 Wantssluipvlieg-♂

Onlangs zag ik dit mannetje wantssluipvlieg. Het imposante mannetje is gemakkelijk te herkennen aan zijn brede vleugels met iriserende blauwzwarte vlekken. De vrouwtjes hebben iets smallere en geheel transparante vleugels. Het achterlijf is sterk afgeplat en oranje behaard. In tegenstelling tot de meeste soorten in de familie parasiteren de larven van de wantssluipvlieg niet op insectenlarven zoals rupsen, maar op volwassen insecten. De volwassen wantssluipvliegen zijn van juni tot september te vinden in graslanden en bossen op bloeiende planten, vaak op schermbloemigen en

composieten. De eerste generatie vliegt van half april tot half juni, de tweede van half juli tot eind september

EINDE NIEUWSBRIEF

Kopij voor de volgende Nieuwsbrief vóór 26 augustus 2023 sturen naar:

nieuwsbriefivn-knnv@ivnassen.nl

KNNV afd. Assen

Secr. Henk Blouw

secr_assen@assen.knnv.nl

**redactie
Theo de Grijs**

IVN Assen

Secr. Herman Spoelstra

secretaris@ivnassen.nl